# סוֹד פִּתְרוֹן הַחֲלוֹמוֹת

עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל מִפִּי מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ שְׁלִיטָ"א

***

"וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאוֹפֶה לַאדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם: וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאוֹפִים: וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם: וַיִּפְקֹד שַׂר הַטַּבָּחִים אֶת יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרֶת אֹתָם וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר: וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאוֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר: וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים: וַיִּשְׁאַל אֶת סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ נָא לִי: וַיְסַפֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה גֶפֶן לְפָנָי: וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם וְהִוא כְּפָרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים: וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת הָעֲנָבִים וָאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל כּוֹס פַּרְעֹה וָאֶתֵּן אֶת הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת רֹאשֶׁךָ וַהֲשִׁיבְךָ עַל כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ כוֹס פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ: כִּי אִם זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ וְעָשִׂיתָ נָּא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה: כִּי גָנֹב גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם פֹּה לֹא עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר".

"וַיַּרְא שַׂר הָאֹפִים כִּי טוֹב פָּתָר וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף אַף אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל רֹאשִׁי: וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי: וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ".

"וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת רֹאשׁ שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ עֲבָדָיו: וַיָּשֶׁב אֶת שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל מַשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה: וְאֶת שַׂר הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף".

***

יוֹסֵף הַצַּדִּיק נִמְצָא בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וְהוּא מְחַפֵּשׂ אֵילּוּ רְמָזִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׂוֹלֵחַ לוֹ כְּדֵי שֶׁעַל־יָדָם יֵדַע בַּמֶּה עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בַּמַּצָּב שֶׁבּוֹ הוּא נִמְצָא. כִּי הֲרֵי צָרִיךְ אָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּהַשֵּׂכֶל שֶׁבְּכָל דָּבָר, וּכְדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן א): **כִּי אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל בְּהַשֵּׂכֶל שֶׁל כָּל דָּבָר, וּלְקַשֵּׁר עַצְמוֹ אֶל הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, כְּדֵי שֶׁיָּאִיר לוֹ הַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַדָּבָר**; וְרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר שָׁם, שֶׁיּוֹסֵף הַצַּדִּיק זָכָה לְזֶה בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל־כֵּן עַתָּה יוֹסֵף הַצַּדִּיק מִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה אֵילּוּ לְמוּדִים מְרַמְּזִים לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, וּמָה עָלָיו לְתַקֵּן בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְהַמַּצָּב שֶׁבּוֹ הוּא נִמְצָא.

**וְהִנֵּה** הוּא רוֹאֶה אֶת שַׂר הַמַּשְׁקִים וְשַׂר הָאוֹפִים "**וְהִנָּם זֹעֲפִים**", וּמֵבִין שֶׁלֹּא לְחִנָּם כָּךְ הוּא, וְשׁוֹאֵל אוֹתָם: "**מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם**", וּמְשִׁיבִים לוֹ: "**חֲלוֹם חָלַמְנוּ**". כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁמְּסַפְּרִים לוֹ עַתָּה חֲלוֹמָם, הוּא מֵבִין שֶׁעַכְשָׁו מְדַבְּרִים אֵלָיו מִן הַשָּׁמַיִם, וּמְעוֹרְרִים אוֹתוֹ מֶה עָלָיו לְתַקֵּן בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ הוּא נִמְצָא.

**מַמְשִׁיכִים** שַׂר הַמַּשְׁקִים וְשַׂר הָאוֹפִים בְּדִבְרֵיהֶם: "**וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ**", 'וּפֹתֵר' אוֹתִיּוֹת **תרפ"ו**, שֶׁזֶּה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל הַצַּדִּיק הַדָּבוּק בִּשְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת "בֶּן **פּוֹרָ"ת** יוֹסֵף" (בְּרֵאשִׁית מט, כב) (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב), **כִּי כְּשֶׁאָדָם לֹא זוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֻרָב לְהַצַּדִּיק, מִתְקַיֵּם בּוֹ "וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ"** – הוּא אוֹבֵד עֵצוֹת, וְלֹא זוֹכֶה לְפִתְרוֹן אֲמִתִּי לְכָל

הָעוֹבֵר עָלָיו, וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁ"וּפִתֵּר" - הַצַּדִּיק, "אֵין אֹתוֹ" - אֵין לוֹ אֶת הַצַּדִּיק, וּמִמֵּילָא הוּא מִשְׁתַּיֵּךְ לְפַרְעֹה, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

**אוֹמֵר** לָהֶם יוֹסֵף הַצַּדִּיק: **"הֲלוֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים"** - חֲרֵי הַכֹּל מַגִּיעַ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן **"סַפְּרוּ נָא לִי"**, וְכָךְ תִּזְכּוּ לְפִתְרוֹן אֲמִתִּי מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מֵעַתָּה שֶׁבָּאתֶם אֶל הַצַּדִּיק, וּתְסַפְּרוּ לוֹ כָּל זֹאת, שֶׁזֶּה עִנְיָן שֶׁל וִדּוּי דְּבָרִים לִפְנֵי הַצַּדִּיק, עַל־כֵּן תִּזְכּוּ לֵידַע דְּבַר הַחֲלוֹם וּמַהוּתוֹ. וְזֶהוּ שֶׁתֵּכֶף אַחַר שֶׁאוֹמֵר **"לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים"**, מְבַקֵּשׁ מֵהֶם **"סַפְּרוּ נָא לִי"**, כִּי בֶּאֱמֶת הַצַּדִּיק דָּבוּק תָּדִיר בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וּמַה שֶּׁמְּסַפְּרִין וּמְדַבְּרִים לְפָנָיו, בֶּאֱמֶת לַאֲמִתָּה מְדַבְּרִים זֹאת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי הַצַּדִּיק כָּל כֻּלּוֹ בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא דָּבוּק לְגַמְרֵי בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְעֵת שֶׁהָאָדָם מְסַפֵּר לְפָנָיו כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, הַצַּדִּיק מְקַשֵּׁר אוֹתוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד, וּבִשְׁפַת הַנַּחַל שָׁם).

**אוֹמֵר** הַפָּסוּק: **"וַיְסַפֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה גֶּפֶן לְפָנָי"** - כָּאן מֵבִין יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא צָרִיךְ עַתָּה לַעֲסֹק בַּתִּקּוּן שֶׁל הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, הַיְנוּ תִּקּוּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, שֶׁזֶּה **"וְהִנֵּה גֶּפֶן לְפָנָי"**, וְאַחַת מֵהַשִּׁיטוֹת שֶׁהַחֵטְא שֶׁל עֵץ הַדַּעַת הָיָה עֵץ גֶּפֶן (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יט, ה), וְעַל־כֵּן אוֹתָהּ הַגֶּפֶן הִיא **"לְפָנָי"** - בַּדּוֹרוֹת שֶׁלְּפָנַי, הַיְנוּ אֵצֶל אָדָם וְחַוָּה, וְעַתָּה עָלַי לַעֲסֹק בְּתִקּוּנָם.

**וְזֶהוּ "וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם"**, 'שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם' הוּא בְּחִינַת שְׁלֹשֶׁת הַנְּקֻדּוֹת שֶׁאָדָם מְכֻרָּח לִקְנוֹת בְּעַצְמוֹ: נְקֻדַּת הָרַב, נְקֻדַּת הֶחָבֵר, וּנְקֻדַּת עַצְמוֹ (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן לד), וְכָל חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן נִתְהַוָּה מֵחֹסֶר שְׁלֵמוּת ג' נְקֻדּוֹת אֵלּוּ, וְכִדְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ פְּלִיאָה (מוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ זי"ע, בְּקַנְטְרֵס 'חִזּוּק לְבָחוּר'): **"מַה רָאָה אָדָם לַחֲטֹא? לְפִי שֶׁרָאָה בִּשְׁתַּיִם, אִלְמָלֵא רָאָה בְּשָׁלֹשׁ - לֹא הָיָה חוֹטֵא"**; וְלִכְאוֹרָה מַה פֵּשֶׁר דִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ בָּזֶה? אֶלָּא עַל־פִּי דְּבָרֵינוּ מוּבָן מְאֹד, כִּי לְאָדָם הָרִאשׁוֹן הָיוּ שְׁתֵּי נְקֻדּוֹת: 'נְקֻדַּת הָרַב' - הַיְנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (כַּמּוּבָא בְּרַשׁ"י בְּרֵאשִׁית דַּף י' ע"ב: 'דִּבְרֵי הָרַב וְדִבְרֵי הַתַּלְמִיד דִּבְרֵי מִי שׁוֹמְעִים'), 'נְקֻדַּת עַצְמוֹ' - הוּא בְּעַצְמוֹ, אֲבָל 'נְקֻדַּת הֶחָבֵר' לֹא הָיְתָה לוֹ, וְהִיא הָיְתָה חֲשׁוּבָה וּנְחוּצָה מְאֹד מְאֹד, וְזֶה אֲשֶׁר גָּרַם לוֹ מַה שֶּׁגָּרַם.

**וְעַתָּה** בָּא לִפְנֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק דְּבַר הַחֲלוֹם, שֶׁהוּא הַתִּקּוּן לָזֶה, וְלָכֵן **"וּבַגֶּפֶן"** - שֶׁבּוֹ הָיָה הַחֵטְא, **"שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם"** - 'שְׁלֹשָׁה' דַּיְקָא, וְלֹא שְׁתַּיִם, הַיְנוּ ג' הַנְּקֻדּוֹת הַנַּ"ל, וְדַיְקָא יוֹסֵף הַצַּדִּיק מְתַקֵּן זֹאת, וְכַמְּבֹאָר בְּתוֹרָה ל"ד הַנַּ"ל, שֶׁאֲצֶל יוֹסֵף הַצַּדִּיק מְאִירִין בְּיוֹתֵר אֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת, עַיֵּן שָׁם וְתָבִין הֵיטֵב.

**וְזֶהוּ "וְהוּא כְּפַרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ"** - אוֹתָהּ גֶּפֶן שֶׁבָּאָה עַכְשָׁו עַל תִּקּוּנָהּ, מִתְקַיֵּם בָּהּ **"כְּפַרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים"**, שֶׁזֶּה עִנְיַן הַתִּקּוּן שֶׁנַּעֲשֶׂה עַתָּה בְּאֵלּוּ הָעֲנָבִים.

**וְהִנֵּה** יָדוּעַ, שֶׁעֲבוֹדַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּלֵיל שַׁבָּת קֹדֶשׁ הִיא לְתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי הֵלֹא בְּעֶרֶב שַׁבָּת נִבְרָא, וּבוֹ בַּיּוֹם חָטָא (אָבוֹת דְּרַבִּי נָתָן, פֶּרֶק מב), וְשַׁבָּת אָגִין עֲלֵיהּ (זֹהַר שְׁמוֹת קלח.), וּבְכָל הַדּוֹרוֹת אָנוּ עוֹסְקִים בְּתִקּוּן חֵטְא זֶה בְּעִקָּר בְּלֵיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְלָכֵן עוֹשִׂים אֶת הַקִּדּוּשׁ דַּיְקָא עַל יַיִן, כִּי בָּזֶה מְתַקְּנִים הַחֵטְא שֶׁנַּעֲשָׂה בְּיַיִן, וְכַנַּ"ל, וְכִלְשׁוֹן חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שָׁם (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יט, ה): **"וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל, אָמַר רַבִּי אַיְבּוּ סָחֲטָה עֲנָבִים וְנָתְנָה לוֹ"**; וְכֵן מְבָרְכִין עַל הַפַּת, שֶׁבָּזֶה גַּם כֵּן מְתַקְּנִים חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, כִּי אַחַת מֵהַשִּׁיטוֹת שֶׁהַחֵטְא נַעֲשָׂה **בְּחִטָּה** (בְּרֵאשִׁית רַבָּה טו, ז; בְּרָכוֹת מ.).

**וְזֶהוּ** שֶׁמַּמְשִׁיךְ דְּבָרָיו: **"וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי"** - הוּא כּוֹס הַקִּדּוּשׁ, שֶׁלּוֹקְחִין בַּיָּד, וְכוֹס "פַּרְעֹה" דַּיְקָא, כִּי הוּא לְשׁוֹן גִּלּוּי (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב, סד), בְּחִינַת הַגִּלּוּי הַנִּפְלָא שֶׁיֵּשׁ בְּעֵת קִדּוּשׁ לֵיל שַׁבָּת קֹדֶשׁ (עַיֵּן "זְמִירוֹת־יִשְׂרָאֵל", עַמּוּד לה); **"וָאֶקַּח אֶת הָעֲנָבִים"** שֶׁבָּהֶם נַעֲשָׂה הַחֵטְא, **"וָאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל כּוֹס פַּרְעֹה"** - 'וָאֶשְׁחַט' אוֹתִיּוֹת 'חֵטְא אִשָּׁה', הַיְנוּ חַוָּה, שֶׁעַתָּה לוֹקֵחַ אֶת אֵלּוּ הָעֲנָבִים וְהַחֵטְא שֶׁהָיָה בָּזֶה **"וָאֶתֵּן אֶת הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה"** - הַיְנוּ עִנְיַן

נְתִינַת כּוֹס הַקִּדּוּשׁ בְּתוֹךְ הַיָּד "עַל כַּף פַּרְעֹה" – לְשׁוֹן גִּלּוּי כַּנַּ"ל, כִּי כֵּן הוּא בְּעֵת הַקִּדּוּשׁ, וְכַנַּ"ל.

**אַחַר** שֶׁיּוֹסֵף הַצַּדִּיק שׁוֹמֵעַ כָּל זֹאת, וּמֵבִין הֵיטֵב אֶת הָרְמָזִים שֶׁמְּרַמְּזִים בְּתוֹךְ דִּבְרֵי שַׂר הַמַּשְׁקִים, אֵיךְ שֶׁכָּל הַחֲלוֹם הַזֶּה הוּא תִּקּוּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, עַתָּה מֵשִׁיב לוֹ שֶׁבֶּאֱמֶת הַתִּקּוּן יָבוֹא עַל מְקוֹמוֹ לְשָׁלוֹם, שֶׁזֶּה: "וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם", כִּי אֵלּוּ הֵם שְׁלֹשֶׁת הַנְּקֻדּוֹת הַנְּחוּצוֹת לָאָדָם בְּכָל מֶשֶׁךְ יְמֵי חַיָּיו לְמַעַן יִשָּׁאֵר חָזָק עַל עָמְדּוֹ, וּמֵחֲמַת שֶׁעַתָּה בָּא הַחֵטְא עַל תִּקּוּנוֹ, כִּי מַה שֶּׁהָיָה שְׁתַּיִם – עַתָּה שְׁלֹשָׁה הֵם, לָכֵן: "**בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת רֹאשֶׁךָ**" – תִּזְכֶּה שֶׁרֹּאשְׁךָ יִהְיֶה מָלֵא עִם גִּלּוּי אֱלֹקוּת, "**וַהֲשִׁיבְךָ עַל כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ כוֹס פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ**" – תִּקּוּן הַחֵטְא יִתְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת.

**וְזֶהוּ** שֶׁסִּיֵּם יוֹסֵף וְאָמַר: "**כִּי אִם זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ**", כִּי הֲלֹא כָּל הַתִּקּוּן נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַקִּדּוּשׁ, וְעַל קִדּוּשׁ כְּתִיב (שְׁמוֹת כ, ז) "**זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ**" – 'זָכְרֵהוּ עַל הַיַּיִן' (פְּסָחִים קו.), וּלְזֶה מְעוֹרֵר יוֹסֵף הַצַּדִּיק, לְבַל יִשְׁכַּח הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, אֵיךְ לַעֲסֹק בְּתִקּוּן הַחֵטְא עַל־יְדֵי הַקִּדּוּשׁ, וְלָכֵן אָמַר "כִּי אִם זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ".

**וְהִנֵּה**, אַחַר כָּל זֹאת, אוֹמֵר הַפָּסוּק: "וַיַּרְא שַׂר הָאֹפִים כִּי טוֹב פָּתַר" – זָכָה שַׂר הַמַּשְׁקִים לְקַבֵּל אֶת הַפִּתְרוֹן הַנִּפְלָא מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהִדְרִיכוֹ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת בָּהּ יִזְכֶּה לְתַקֵּן הַתִּקּוּן הַשָּׁלֵם, "וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף אַף אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל רֹאשִׁי" – הַיְנוּ שֶׁגַּם לוֹ יֵשׁ חֲלוֹם וְזָקוּק לְפִתְרוֹן.

**אוּלָם**, שַׂר הָאוֹפִים פָּתַח דְּבָרָיו בְּ"אַף", וְהוּא אֶחָד מֵאַרְבָּעָה שֶׁפָּתְחוּ בְּ"אַף", וּכְדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יט, ב): "**אַרְבָּעָה הֵן שֶׁפָּתְחוּ בְּאַף וְנֶאֶבְדוּ בְּאַף, וְאֵלּוּ הֵן, נָחָשׁ, וְשַׂר הָאוֹפִים, וַעֲדַת קֹרַח, וְהָמָן. נָחָשׁ** (בְּרֵאשִׁית ג, א): **וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף. שַׂר הָאוֹפִים** (שָׁם מ, טז): **אַף אֲנִי בַּחֲלוֹמִי. עֲדַת קֹרַח** (בְּמִדְבַּר ט, יד): **אַף לֹא אֶל אֶרֶץ. הָמָן** (אֶסְתֵּר ה, יב): **אַף לֹא הֵבִיאָה אֶסְתֵּר**"; וְלָכֵן הֵבִין יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁכָּאן לֹא יִזְכֶּה לְתַקֵּן הַתִּקּוּן הַנִּפְלָא, מֵחֲמַת שֶׁיֵּשׁ אֶצְלוֹ בְּחִינַת כַּעַס וְרֹגֶז, וְזֶה גַּם כֵּן מַה שֶּׁהָיָה הַפְּגָם אֵצֶל הַנָּחָשׁ, וְכַנַּ"ל בְּדִבְרֵי הַמִּדְרָשׁ, אִם־כֵּן עֲדַיִן יֵשׁ בּוֹ מֵהַחֵטְא שֶׁל עֵץ הַדַּעַת, וְלֹא יוּכַל לְתַקְּנוֹ.

**וְלָכֵן** אָמַר: "שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל רֹאשִׁי" – 'חֹרִי' אוֹתִיּוֹת 'יִחַר', עִנְיָן שֶׁל חָרוֹן אַף שֶׁהָיָה בּוֹ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמְּקַלְקֵל אֶת הַכֹּל, וּבְעִקָּר אֶת הַפַּרְנָסָה (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סח), וּצְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר וּלְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד מִזֶּה.

**וְאָמְנָם** גַּם שַׂר הַמַּשְׁקִים פָּגַם בָּזֶה בַּתְּחִלָּה, כִּי הֲלֹא כְּתִיב שֶׁרָאָם יוֹסֵף "וְהִנָּם זֹעֲפִים", וּשְׁאָלָם "מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים", שֶׁכָּל זֶה הוּא עִנְיָן שֶׁל כַּעַס, כִּי אֵצֶל שְׁנֵיהֶם הָיָה בְּחִינָה שֶׁל זַעַף וְכַעַס, אֲבָל אֵצֶל שַׂר הַמַּשְׁקִים הָיָה הַתִּקּוּן, מֵחֲמַת שֶׁהִקְשִׁיב הֵיטֵב לִדְבָרָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, אֵיךְ שֶׁכָּל הַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי לְקִיחַת כּוֹס הַקִּדּוּשׁ בַּיָּד, וּבְכָךְ זוֹכִים לְתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וּלְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים, כִּי כוֹ"ס בְּגִימַטְרִיָּא שֵׁם אֱלֹקִי"ם – בְּחִינַת דִּינִים, כִּי אָז זוֹכִים לְהַמְתָּקַת הַדִּינִים.

**מַה־שֶּׁאֵין־כֵּן** אֵצֶל שַׂר הָאוֹפִים, שֶׁאֶצְלוֹ עֲדַיִן נִשְׁאַר הַחָרוֹן אַף, וְהָיָה אֶצְלוֹ עִנְיָן שֶׁל תִּקֻּף הַדִּין וְהַכַּעַס, וַאֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁזָּכָה לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי הַצַּדִּיק, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא פָּתַח בְּ"אַף", וְשׁוֹמְעִים מִמֶּנּוּ לָשׁוֹן שֶׁל 'יִחַר' וְזַעַף, אִם־כֵּן אֲפִלּוּ שֶׁבֶּאֱמֶת גַּם אֶצְלוֹ יֵשׁ בְּחִינָה שֶׁל הַתִּקּוּן, כִּי הֲלֹא יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַחֵטְא נַעֲשָׂה בְּחִטָּה, וְכָאן הוּא חָלַם עַל "מַעֲשֵׂה אֹפֶה", אַךְ לֹא זָכָה לְהַתִּקּוּן, מֵחֲמַת הִתְגַּבְּרוּת הַדִּינִים עַל־יְדֵי כַּעֲסוֹ, וְלָכֵן 'אֹפֶה' הוּא גַּם כֵּן גִּימַטְרִיָּא שֵׁם אֱלֹקִי"ם, בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הַדִּינִים עַל־יְדֵי הַכַּעַס.

**בְּרַם**, הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים זוֹכִים לְתַקֵּן גַּם אֶת זֶה, וְלָכֵן כְּתִיב שֶׁאֵלּוּ הַסַּלִּים הָיוּ "מֵעַל רֹאשִׁי" – כִּי זֶה "מֵעָלָיו", מֵעַל לְכֹחוֹתָיו, הַיְנוּ שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לְתַקְּנוֹ [לְאַפּוֹקֵי מֵהַכָּתוּב אֵצֶל שַׂר הַמַּשְׁקִים: "וְהִנֵּה גֻּפֶּן 'לְפָנָי'" – מוּכָן וּמְזֻמָּן הַתִּקּוּן לְפָנָיו],

"וְהָעוֹף אכל אתם מן הסל מעל ראשי" - 'הָעוֹף' הַיְנוּ הַצַּדִּיק, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, כב) "וְהָעוֹף יֵרֶב בָּאָרֶץ", וְזֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל הַצַּדִּיקִים (זֹהַר בְּרֵאשִׁית יג. מו:) [גַּם 'יֵרֶב' אוֹתִיּוֹת 'רַבִּי'], כְּלוֹמַר הַצַּדִּיק יוֹדֵעַ אֵיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת הַתִּקּוּן בִּשְׁלֵמוּת.

**שֶׁזֶּה: "וְהָעוֹף" - הַצַּדִּיק, "אכל אתם מן הסל"** - הוּא יוֹדֵעַ לִגְמֹר הַתִּקּוּן עַל נָכוֹן, וְזֹאת מֵחֲמַת שֶׁאֵצֶל שַׂר הָאוֹפִים זֶה "מעל ראשי" - מֵעַל לְכֹחוֹתָיו, מֵחֲמַת שֶׁפְּגַם בְּעִנְיַן שֶׁל כַּעַס וְרֹגֶז, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֵין בְּאֶפְשָׁרוּתוֹ לְתַקֵּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, כִּי כָּל חֵטְא עֵץ הַדַּעַת נוֹבֵעַ דַּיְקָא מִכַּעַס וְרֹגֶז, וְכַנַּ"ל. וְזֶה הָיָה רֶמֶז לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁסּוֹף־כָּל־סוֹף יִזְכֶּה לָצֵאת מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וְלִגְמֹר הַתִּקּוּנִים שֶׁצְּרִיכִין, וְהַכֹּל יָבוֹא עַל מְקוֹמוֹ לְשָׁלוֹם, כִּי יוֹסֵף הוּא בְּחִינַת "צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם", שֶׁהוּא נִשְׁלַח עַתָּה לְמִצְרַיִם כְּדֵי לְסַלֵּל אֶת הַדֶּרֶךְ לִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּרְדוּ לְשָׁם, וְהַכֹּל כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָמִים שֶׁנּוֹצְרוּ מֵחֵטְא עֵץ הַדַּעַת, כַּמְּבֹאָר בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים.

**וְלָכֵן** יוֹסֵף הַצַּדִּיק אוֹמֵר לוֹ: **"זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם"**, כִּי כְּאָמוּר, עִנְיַן שֶׁל 'שְׁלֹשָׁה' הוּא ג' הַנְּקֻדּוֹת הַנַּ"ל הַנִּחוּצוֹת מְאֹד לָאָדָם, וּמֵחֹסֶר ג' הַנְּקֻדּוֹת נִתְהַוֶּה חֵטְא עֵץ הַדַּעַת כַּנַּ"ל, וְכָאן בַּתִּקּוּן - מֻכְרָחִים 'שְׁלֹשָׁה' דַּיְקָא, שֶׁיִּהְיוּ בִּשְׁלֵמוּת כָּל ג' הַנְּקֻדּוֹת, אוּלָם מֵחֲמַת שֶׁשַּׂר הָאוֹפִים לֹא זָכָה לְתַקֵּן אֶת עִנְיַן הַכַּעַס, לָכֵן **"בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל עֵץ"**, 'עַל עֵץ' דַּיְקָא, הַיְנוּ מֵחֲמַת אוֹתוֹ עֵץ הַדַּעַת שֶׁלֹּא זָכִית לִגְמֹר תִּקּוּנוֹ, מֵחֲמַת חִסָּרוֹן אֲרִיכוּת אַפַּיִם, **"וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ"** - 'הָעוֹף' זֶה הַצַּדִּיק, הוּא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהָבִיא אֶת הַכֹּל לְתִקּוּנוֹ הַשָּׁלֵם.

**וְאָכֵן**, מְסַיֶּמֶת הַפָּרָשָׁה: **"וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת רֹאשׁ שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ עֲבָדָיו"** - שֶׁנִּיהֶם הוּבְאוּ לִפְנֵי פַּרְעֹה, כִּי הֲרֵי מִשְּׁנֵיהֶם יוֹסֵף הַצַּדִּיק קִבֵּל הִתְעוֹרְרוּת נִפְלָאָה מְאֹד, אוּלָם אַחַר־כָּךְ הָיָה בֵּינֵיהֶם פֵּרוּד, **שֶׁזֶּה: "וַיָּשֶׁב אֶת שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל מַשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה"** - שֶׁזֶּה עִנְיַן נְתִינַת כּוֹס הַקִּדּוּשׁ בְּכַף הַיָּד, ו'פַּרְעֹה' דַּיְקָא, כִּי אָז הוּא זְמַן שֶׁל גִּלּוּי נִפְלָא, וְכַנַּ"ל, **"וְאֶת שַׂר הָאֹפִים תָּלָה"** יַעַן כִּי לֹא זָכָה לִשְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן, **"כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף"** - הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמְּגַלֶּה לָאָדָם אֵיךְ יִזְכֶּה בִּימֵי חַיָּיו לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, וְלִזְכּוֹת לַאֲרִיכוּת אַפַּיִם בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁזּוֹ תִּהְיֶה עֲבוּדַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ד, כ) **"רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה'"**, כִּי אָז יִשְׁלַם תִּקּוּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת בִּשְׁלֵמוּת אֲמִתִּית, **"כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה'"** (יְשַׁעְיָהוּ יא, ט), בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן.

[וְעַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן י"ט, תָּבִין כָּל הַנַּ"ל בְּאֹפֶן בָּהִיר וְנָהִיר עַד מְאֹד, כִּי הֲלֹא מְבֹאָר שָׁם לְהֵדָיא שֶׁיּוֹסֵף הַצַּדִּיק יָדַע לְפַשֵּׁר חֲלוֹמִין מֵחֲמַת שֶׁהָיָה בּוֹ שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁזֶּה בֶּאֱמֶת הָיָה גַּם אֵצֶל חַוָּה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים יט, ג) "וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה", וְכִמְבֹאָר בְּרֵישׁ הַתּוֹרָה הַנַּ"ל, אֲבָל הַנָּחָשׁ הֵטִיל בָּהּ זֻהֲמָא, כְּדֵי לִשְׁלֹט עַל לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וְכִמְבֹאָר בְּהֶמְשֵׁךְ הַתּוֹרָה שָׁם, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וְעַל־כֵּן דַּיְקָא יוֹסֵף הַצַּדִּיק עַתָּה בָּא לְתַקֵּן אֶת חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, וְכָךְ לְפִתְרֹ הַחֲלוֹמוֹת, כִּי הוּא זָכָה לִשְׁלֵמוּת לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, מַה שֶּׁנִּפְגַּם אֵצֶל עֵץ הַדַּעַת, וְדוֹ"ק מְאֹד וּרְאֵה פְּלָאוֹת].

וְכַמָּה נִפְלָאָה הַהַשְׂגָּחָה הָעֶלְיוֹנָה בָּזֶה, שֶׁאַחַר כְּתִיבַת כָּל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ, הֵאִיר ה' יִתְבָּרַךְ עֵינֵינוּ, שֶׁהֲלֹא כָּל הָעִנְיָן הַלָּז נַעֲשָׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי הֲרֵי אִיתָא בַּגְּמָרָא (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יא.) שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יָצָא יוֹסֵף הַצַּדִּיק מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וְזֶה הָיָה "מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים" מֵאוֹתוֹ הַזְּמַן, הֲרֵי שֶׁכָּל הָעִנְיָן דְּ"יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת פַּרְעֹה" הָיָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל־פִּי כָּל הָאָמוּר אָז הָיָה שְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן שֶׁל חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, וַהֲרֵי זֶה הַיּוֹם שֶׁבּוֹ הָיָה חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי "בּוֹ בַּיּוֹם נִבְרָא וּבוֹ בַּיּוֹם חָטָא", נִמְצָא אִם־כֵּן, שֶׁבְּוַדַּאי אָז הוּא זְמַן הַתִּקּוּן לְזֶה, כִּי הוּא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מַמָּשׁ, וּמוּבָן מְאֹד מְאֹד מַדּוּעַ כָּל הָעִנְיָן הַלָּז הָיָה דַּיְקָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאֵיךְ שֶׁכָּל עִנְיָנָהּ שֶׁל הַפָּרָשָׁה הַזּוֹ הִיא תִּקּוּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת; יְזַכֵּנוּ ה' יִתְבָּרַךְ לְכָל זֶה בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב, אָמֵן!